

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

Dominica Qvarta Qvadragesimæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

tere, nefando eum mundo ipso concubitu commistæ sunt, toties cum carne polluta sunt, quando, inquam, animæ, quæ toties præcepta tua violarunt, coram tribunalis tuo à diabolis accusatoribus sistuntur, qui nos toties in flagranti delicto offenderunt, quique præcepta tua proferendo dicent: *Secundum legem debet mori*; tunc Domine summe Iudex, licet clemens alioquin, eandem à te audire sententiam mereantur; ideò in iudicium, eandem misericordiam, quam hodie misera illa adultera experta est, experiantur. Concede etiam, vt eadem audire verba possint: *Nec ego te condemno*. Hoc scilicet nobis, cum iudicio tuo sistemur, vt eueniat, postulo ac vehementer etiam atque etiam oro: interea vero dum hoc hic expectamus, omni tibi puritate, castitate, vitæque sanctimonia feruere proponimus, hac spe fulti, beatæ visionis tuæ, tandem aliquando nos compotes reddendos. AMEN.

DOMINICA QVARTA
QVADRAGESIMÆ.

Partitio.

- I. De pane transubstantiato.
- II. De mari à leu transito.
- III. De incomparabili conuiuio Eucharistico.

Abiit Iesus trans mare Galilææ, & sequebatur eum multitudo magna. Ioan. 6.

FIGVRA.

4. Reg. 4.
QVI s vestrum, Auditores, non in admirationem rapiatur, ac diuinum plane opus esse iudicet, cum introitum Prophetæ in domum viduæ Sareptanæ, oleum repente videt ex crescere, adeoque multiplicari, vt vasis ipsis domesticis nequaquam potuerit comprehendere, sed aliunde mutuo sumere necesse fuerit. Non minus quoque miraculum fuit, ad solam alterius Prophetæ benedictionem, viginti panes hordea-

ceos multiplicari, vt centum iis homines refecti & satiati fuerint, ac reliquæ etiam ex iis superfuerint. At multo maius hodierna die miraculum in Euangelio nobis proponitur, cum in deserto & in agris vastæ solitudinis, quinque panes hordeacci, & duo pisciculi adeo multiplicentur; & in immensum extenduntur, vt quinque hominum millia eis refecta fuerint & saturata, ac duodecim fragmentorum cophini reliqui fuerint, ita vt reliquæ ipsis missibus maiores fuisse videantur. Priora illa miracula ab Elia & Elizæo patrata sunt, hoc à Christo: fuere illi Prophetæ, hic Dei Filius, omniumque Prophetarum Rex simul & Deus. O dignum Christi miraculum, ac præclaram sacrosanctæ Eucharistiæ Sacramenti figuram, ac luculentam diuinæ providentiæ argumeturum! Vt igitur vastum hunc Oceanum enavigemus, Spiritus S. nobis, veluti Pharos lucidissima, ac beata Virgo ac Deipara, vt Cynosura, ad cursum feliciter peragendum deligendi sunt. Atque ideo eam, vt solent Angeli salutemus:

AVE MARIA.

Inter omnes, quas magnus ille Ezechiel 1.
Propheta visiones habuit, hæc non postremum mihi obtrinare locum videtur, quando scilicet fluiuium intumescens, & aquas eius adeo turgentes & inflatas vidit, nulla vt ratione potuerit transuadari: *Torrentem non potui transire, quoniam intumuerant aquæ eo ventis profundis, qui non potest transuadari.* Quid nobis è torrentis aliud designare videris, quam vastum sacrosanctæ ac sacratissimæ Eucharistiæ Oceanum pretioso Christi sanguine rubentem, eiusque meritorum fluctibus adeo intumescens, nullus vt vnquam mortalium ingenii sui acie eum potuerit comprehendere.

Dicitur Aristoteles, quod Euripi fluxum & refluxum, qui septies in die reciprocans se præcipitem dedisse. Verum quot Aristoteles, quot Philosophi, quot præclara ingenia, ac subtilia acumina, quot hæretici, cum Ensam non capere periret.

D d d z dicam

dicam horis, septem fluxus & refluxus genera continet, sancti scilicet Spiritus dona) comprehendere ac capere non possent, præ indignatione misere in eo submersi sunt. In eo quippe periére Capharnaïta; in eo naufragium fecere Lutherani, in eo submersi Calvinista. Denique hoc ipsum mare illud Rubrum est; quod plurimos huiusmodi Ægyptios aquis inuoluit, ac sub vndis sepeliuit.

S. Eucharistia et compadio, in medio Paradisi fluuium Deus, qui in ratur fluuiio quatuor deinde diuisus capita, illum voluit qui in Paradiso erat. pratis ac deliciarum locum irrigabat. Similiter iam inde a passione Domini, è medio corporis eius exundantem, Oceanum intueor, qui in septem dispersus flumina septem videlicet Sacramenta (quorum primum ac præstantissimum est Eucharistia, & è qua veluti è primo fonte cætera omnia deriuantur) omnem paradysum, Ecclesiam nempe militantem, late irrigat & fecundat. Huc respexisse mihi Psalmographus videtur, dum ait:

Psal. 45. Fluminis impetus laetificat civitatem tuam,

Quid enim aliud per ingentem hunc fluuium adeoque exundantem, Deiq; civitatem circum vndique irrigantem, designari potuisset, nisi sacer ille lacra Eucharistia torrens?

Apoc. 4.

Dan. 12.

Hic est enim ingens ille fluuius, quem Ioannes in suis reuelationibus vidit, fluuius, inquam, aqua viva, instar crystalli pellucidus, ac de sede Dei, & throno Agni promanans. Et sane sacrosancta Eucharistia fluuius est, è cruce Christi scaturiens, è qua & cætera Sacramenta originem sumpserunt, quæq; veluti thronus ac solium est Agni purissimi, nullaq; contagione sordidati, cuius aqua crystallo splendoresunt.

Figure qui- Eucharistia quoque puteus est, ad quem b^o Ven. Eucharistia Samaritana accessit; puteus plenus aqua saliente in vitam æternam, puteus profundus; deniq; puteus, ô homo, è quo neq; exprimitur.

Joan. 4.

in quo haurias habes, & qui altus est. Ipsa quin etiam puteus est Democriti, è quo ille latrantem in fundo veritatem eruere conabatur. In magno namque hoc putco Philosophi & Theologi veritatem corporis & sanguinis Iesu Christi eruere & quærere gestiunt, sed adfundum præ ingenui imbecilli-

tate non valentes pertingere, quod non inveniunt, credunt.

O sanctissimam Eucharistiam, ô Sacramentum penitus diuinum!

-----tibi nomina mille,

Mille iuuandi artes.

Milleq; figuris in veteri Testamento expressum es. Tu namque es candelabrum illud ex solido charitatis, ac diminitatis auro (si modo ita lubet) compactum, septem continens lampades, septem, inquam, Sacramenta, omnes ab igne gratia tua collucentes: te etenim in septem illis Sacramentis, non sicut ac solem in septem Planetis intueor. Et quænam modum certum est, solem solum intet cætera alia effluua sua ac natura lucidum & splendidum esse, cætera porro sidera si quia aut luminis aut splendoris habeat, id ac eo veluti omnis luminis fonte, participando mutuari; sic & tu inter cætera Sacramenta solum gratiam essentialiter, ac per naturam habes reliquis eandem a te non nisi mutuo sumentibus, & ex vberissimo ac locupletissimo tuo fonte in se, quidquid habent gratia deriuantibus.

Hic obstupescatis oportet, Auditores, hic *Exod. 16.*

namque suauissimum illud atque Angelicum manna contemplantini, quo in mundi huius solitudine enutrimur. Videtis hic panem illum in cinere humanitatis nostræ coctum, qui magnas Eliæ amulatores vires atque animi robur subministrat, vt in *3. Reg. 16.*

fortitudine eius, ad vique montem Dei *1. Reg. 27.*

Horreb, beatitudinem scilicet æternam, valeant *1. Reg. 27.*

pertingere. Hic etiam, mutatis terminis, *1. Reg. 27.*

fundam Davidicam reperiri posse assero, *1. Reg. 27.*

quæ quinque lapidibus limpidissimis sacris *Gen. 1.*

nimirum Christi vulneribus, instructa, *Gen. 1.*

Philisthaeos prostermit. Videtur & hic arbor illa *Gen. 1.*

vita, in Ecclesia velut in paradisi medio plâ- *Gen. 1.*

tata. Hic quoniam de arboribus incidit *Gen. 1.*

mentio, est quoque magna illa arbor, de qua *Gen. 1.*

in Apocalypsi quæ lingulis mentibus atuer- *Apoc. 1.*

fos fructus, duodecim scilicet fructus Spu- *Apoc. 1.*

tus Sancti & dona profert: *in mod. iuxta*

eius, & ex utraque parte fluminis lignum vitæ,

afferens fructus duodecim; per menses singulos

reddens fructum suum, & folia ligni ad san-

tatem gentium.

Hic

6147. Hic est sacrum illud frumentum, quo sapiens ille Ioseph, famem venturam auguratus, horrea ac repositoria Ecclesie suae repleuit, frumentum inquam, de quo Psalmographus, *Et ad pejsumentis satiat te.* Hic est panis Angelorum, panis ille Cherubim ac Seraphim, & omnium coeli civium. Hic est panis ille suavissimus, panis ille mirabilis, cuius farina nostra est humanitas; cuius frumentum, diuinitas, cuius aqua sanguis Christi; fornax, uterus Virginis, ignis, charitas; cuius denique pistor, Spiritus paraclerus est. Hic est postremo panis ille prodigiosus, qui hodie in deserto quinque hominum paucis millia. Atque hoc praesentis concionis thema est: *Abiit Iesus trans mare Galilaeae, quod est Tiberiadis, & sequebatur eum multitudo magna, &c.* Sequamur primo Dominum mare scandentem, ac deinde eum in deserto, ingens hoc & insigne miraculum coram quinque hominum millibus patrantem, quae hunc ibimus.

Exod. 14. Ecce cum iam in procinctu sum, ut mare hoc Galilaeae transnaugem, veniunt mihi in mentem vetera illa, quae Deus olim per Moysen patrauit miracula. Eadem siquidem hic mihi videre videor. Moyses enim cum multis in Aegypto editis miraculis, Pharaonem induxisset, ut populum Israhel dimitteret, sexcenta hominum millia per mare rubrum, in vastam solitudinem traduxit, in qua caelesti deinde manna saturati & refecti fuere. Videas porro hodie Christum, alterum Moysen, miraculis suis quinque hominum millia ex Aegypto mundi huius per mare Tiberiadis traducere, eosque in desertum cogere, in quo mirabili ac prodigioso quodam modo cibati sunt.

6148. *Abiit Iesus trans mare Galilaeae,* ait Evangelista. Semper tu Ioan. profundas illas abyssos nauigas, tu per inaccessum diuinitatis Oceanum semper vela pandis, & sinus laxas. Tu solus es, qui instar aquilae sublimi euolantis, semper in sublimibus & altis diuinorum mysteriorum apicibus confides. Tu quippe solus profundum illud SS. Trinitatis mare ausus es intrare, dicens: *in principio erat Verbum, & Verbum erat apud DEVM.* Tu solus etiam qui maria cum Christo sulcas,

quique vndosum illud Ven. Eucharistiae pelagus, littora prodigiosa huius panum multiplicationis cymba radendo, audeas tranare: *Abiit Iesus trans mare Galilaeae.*

Hem, quot maria Domine Iesu transnaugasti? In primis namque transisti vastum illud SS. Trinitatis aequor, aeterna generatione ab aeterno e diuina Patris essentia, velut e profundo quodam mari procedens. Et quemadmodum Oceanus, ut omnes norunt, in duos sinus diuiditur, in mare Rubrum, & mare Mediterraneum: ita quoque vastus ille & late patens gloriosissima essentia Patris aeterni Oceanus in duos ingentes sinus diffunditur, duas, inquam, personas, quibus vniuersam naturam suam penitus communicat, filium scilicet qui per mare illud rubrum designatur, & Spiritum sanctum, cuius mare Mediterraneum figuram gerit, quod inter duo ingentia maria, Patrem scilicet & Filium medius internaret, & ab utroque velut ab vno mari principioque procedat. *Abiit ergo Iesus trans mare.*

Cum itaque ab aeterno in hocce maris prospero semper cursu, ac deliciis affluens, nauigasset, aliud mare nauigare decreuit, in quo mille ei pericula aedeunda, mille discrimina erant subeunda: mare, inquam, incarnationis, in quo ei Maria mater eius, & simul Virgo nauis vice functa est; humanitas nostra velorum, charitas & amor, funium loco fuere, at Spiritus S. naucleri & conductoris. Quinque ferme annorum millibus expectauit, antequam nauis huius ingredienda tempus aduenisset: quod ubi iam adesset, nouem mentium spatio in ea nauigauit. Atque hoc esse mare illud videtur, de quo Psalmista: *In mari via tua, & semita tua in aquis multas, & vestigia non cognoscuntur.* *Psal. 72.*

Ex hoc iterum mari in aliud descendit, in mare scilicet mundi huius, mare plenum syrtibus, scopulis intame, naufragis notum ac fluctibus temper exaltuans. Perpendite, dilectro, quoniam modo id regius vates praefigurauit: *Viderunt te aqua, & viduerunt te aqua, & timuerunt, & turbatae sunt abyssi.* *Psal. 76.* Quot hoc in mari pericula adit, quot tempestates, quot procellas perpellus est, quam aduersis iactatus est ventis? quam turbulenter

agitatus aquilonibus. Sicut enim Noë statim ut arcam intrauit, quadraginta diebus, ac totidem noctibus vndarum impetu & ventorum procellis fuit impetitus: ita quoque tu Redemptor, arcam humanitatis nostræ ingressus, ac mundi huius mare nauigans, variis vndique procellis & fluctibus, triginta trium annorum spatio, horride ac crudeliter iactatus es, ac varias tempestates expertus, in quo nulla tibi melior aut tranquillior aura affulit, nec in quo prius tibi a laboribus quiescere concessum est, quam nunc illa columbæ, animâ, inquam, tuâ, euolante, humanitatis tuæ arca in montibus Caluarie constitit. Vix quoque natus erat Moses, quin statim in persluentem Ægypti proiectus est: ita quoque & tu Redemptor mundi, vix in lucem editus fuisti, quin confestim in mundi huius mare coniectus sis, ærumnis ac calamitatibus inuoluendus. Audite Euangelistam liquido id testantem: *Abiit Iesus trans mare Galilee.*

Exod. 1.

II.
Mundus
mari comparatur.

Verè te procellosum mare, ô infelix munde, dicere possumus, quo nullum aut magis pertimescendum aut periculosum reperiri queat: tu es nempe mare illud tempestatibus concitari solitum, & in quo sæpius tam horrenda procella exurgere consueuere, ut animarum nostrarum nauigium, grauissimis passionum fluctibus ac tentationum ventis concussum, in magno naufragii patendi periculo versetur. Næ tu munde turbulentum pelagus es, qui etiam fortissimos viros, ac magna animi fiducia præditos percellis,

Matth. 8.

& Apostolos clamare cogis: *Domine, salua nos perimus.* Tu es mare illud mortuum, in quo tota vita nostræ nocte laborantes, nihil meriti capere possumus, adeo ut cum Apostolis clamare cogamur: *Domine, tota nocte laborantes nihil cepimus.*

Luc. 5.

Tu es mare illud Babylonicum, in quo Daniel olim quatuor ventos digladiantes vidit, post quorum prælium fera bestia egrediebantur: semper enim furiosis carnis, diaboli, mortis & voluptatis aquilonibus agitaris, post quorum digladiationes peccata monstra terribilia, prodire solent.

Dan. 7.

An non igitur vobis, Auditores, Christus plurima maria sulcasse visus est? an non id

Ioannes in Euangelio hodierno testatur, cum ait: *Abiit Iesus trans mare.* At uondum hic Æacæ nostri nauigationis finis, Christi scilicet, qui velut alter Æneas est:

-----terra iactatus & alto est

Vi superum, sana memorem lunonis ob iram. i. e. diuinæ iustitiæ. Quin & alia adhuc maria sulcauit, videas enim eum in turbulento passionis mari plenis velis enauigantem.

Quo tendis Domine? quid agis? *Eleuauerunt flumina Domino, eleuauerunt fluctus suorum frementes audire videor vndas, ac reboantes mirabiles illas elationes maris: quam turbulentum atque elatum fluctus, quam vehementes agitationes! Si semel Domine id te*

mare ingredi contigerit, non mediocre, mihi crede, discrimen adibis, naufragium facies, vitam amittes, ac verum me dixisse aliquando scies, cum dices: *Veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me: & Omnes fluctus tuos induxisti super me,* quasi Patri diceret, in quod me pelagus, Pater æternè, deturbasti, omnes iræ ventos super me intornare fecisti, omnia iustitiæ tuæ fulmina in caput meum eiectus es: video namq; hoc in mari mihi certo certius esse moriendum.

Mihi credas velim Domine, cum vltro ipse procellosum hoc mare ingredi volueris, nūquam te inde, nisi factò naufragio, egressurum. Eris, eris ille Ionas, qui sauum redemptionis nostræ mare ingressus (in quo tempestatibus passionis agitaberis, ut humanæ naturæ nauim in tuto, ac velut in portu collocare possis) in profundum iacieris, in fluctibus crucis sepelietis, triduo in terræ centro velut in certi aluo concluderis, ac deinde post triduum rediuius solis lumen videbis, & vitam tuam nouo lumine illustrabis. At satis superque iam in vndis hisce euagati sumus, tempus est ut ad littus cymbam applicemus, ac desertum petamus, magnum illud miraculum quod Christus mare Tiberiadis emensus facturus est, ibidem contemplerur.

Atq; hæc altera concionis nostræ pars est, quam iam prosequamur. Tradit Euangelium, Christum mari iam emenso, quinque hominum millibus stipatum desertum petiisse, & illis penuria rerum necessariarum laborantibus, ac triduo ieiunantibus: quinq; panibus ho-

deceis,

Matth. 17.
Luc. 8.

deaceis, ac duobus pisciculis omnem illam multitudinem pauisse, adeo vt omnibus refectis, duodecim etiam sporte reliquias plenas superferunt. Cuius rei signum Elias dedit, cum modicum farinae quod Sareprana habebat, mirabili virtute multiplicauit. Matthaeus quidem & Marcus aliud miraculum referunt, quod idem pene cum hoc esse videatur septem scilicet panibus Dominum quatuor hominum millia alio tempore pauisse ac septem fragmentorum cophinos superfuisse. At hoc miraculum multo mihi praestantius videtur: quando nimirum quinque hominum millia quinque panibus ac duobus pisciculis saturauit, duodecim sporte reliquiarum ac micarum collecta fuerunt: quod egregie mihi poeta visus est expressisse:

*Quinque Deus panes fragit, piscesq; gemellos:
His hominum large satiavit millia quinque,
Implentur nimio micarum fragmine corbes
Bissent, aeterna tanta est opulenta mensa.*

Egregii versus, at multo praestantius ipsum miraculum est, & diuinum illud ac regale epulum, ipsaq; prodigiosa panis multiplicatio, quae Transsubstantiationem mihi nostram optime exprimere videtur. Illa eandem substantiam benedictione multiplicat: haec efficit vt vnum corpus per consecrationem multis in locis esse queat: illa quinque panibus quinque hominum millia cibata, haec vno pane infinita hominum millia, ac totum deniq; mundum. O egregiam ac stupendam multiplicationem! Et sane quemadmodu tu olim duos ex Apostolis tibi maxime aduersantes habuisti, quiq; de tua excellentia ac splendore dubitarent, Philippum videlicet qui dicebat, *ducentorum denariorum panes non sufficiunt, &c.* & Andream qui addebat, *Sed quid haec inter tantos?* Ita quoque Transsubstantiatio nostra duos Antichristos sibi quam maxime aduersantes experta est, qui de eius excellentia ac veritate dubitarent: Lutherum nempe, qui Christum illic impanatum esse credit, & Caluinum, qui effrenatiori adhuc impudentia dicere ausus fuit, solam hic Christi figuram adesse. O insensate Caluine, ac plane rationis experte Lutheri! Reuocatis mihi in mentem figuras, quibus vestram Sacramentario-

rumque omnium audaciam & impudentiam confutem.

Duo scelerati effrenataeque libidinis senes, castissimam olim Susannam, qua nulla aut honestior aut castior in vniuersa Babylonis regno reperiebatur, inique adulteri accusarunt. Duos hic rerum veteranos veteratores prodeuntes in scenam videmus, Lutherum & Caluinum qui castam illam Susannam, sacrosanctum scilicet Eucharistiae Sacramentum, cum Susannae praecipuum eius membrum Transsubstantiationem idololatriae accusant: qua tamen nihil aut sanctius, aut diuinius in mundo reperiri queat.

In passione Domini, cum multis aduersus innocentem Iesum testimonii productis Iudaei euincere non potuissent, nouissime proffigatae audaciae testes prodierunt, qui innumeras in eum blasphemias eiaculari sunt, quod tum in passione, id ipsum hodierna die in Ecclesia contra Transsubstantiationem accidere videmus. Tot, cheu! falsa & iniqua testimonia aduersus Iesum Christum in venerabili Eucharistiae Sacramento latentem prolata erant, tam multi falsarii veritatem contra testati erant, Berengarius imprimis, Bertrandus deinde ac Ioan. Hus, Wiclef, aliique innumeri: *Nouissime autem venerunt duo falsi testes: nouissime inquam, nostro saeculo, nostra tempestate: iam recen- ter, abhinc quinquaginta, aut sexaginta annis: duo falsi testes: duo Pseudoprophetae: Lutherus & Caluinus, Germanus ille, Gallus alter, qui innumeras in sacrosanctum Eucharistiae Sacramentum blasphemias ac calumnias euomuerunt.*

Vt Christus inter duos latrones crucifixus est medius: ita quoque in Sacramento Altaris contingere videmus, inter duos latrones, duos perditissimos haereticos constitutos, variis blasphemis impetitur. Arbitrantur Philistaei nouis sese funibus Sampsonem captiuum vincire posse, sed ille expertis manibus eos vt festucam confregit. Lutherus & Caluinus, noui illi Philistaei de Samsone nostro qui venerabili Eucharistia continetur, triumphum agere putabant, nouis eum haereticis constringere gestientes: sed ille brachia sustollens, ac viribus suis

Lutherus
& Caluinus
Transsub-
stantiationis
hostes.

Lutherus
& Caluinus
delato-
rib. collati.

Insignis
conceptus.

Matth. 1.

ylus.

vsus, omnia Philistorum horum vincula, omnes fraudes & imposturas, & ipsos quoque haereticos confregit & in nihilum redegit.

III.
Psal. 115.
Psal. 128.

Eucharistia
conuiuio
cōparatur.

Merito igitur exclames, o sacra Eucharistia, *Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis*, ac tu ipse Domine: *Sape expugnaverunt me à iuuentute mea*: Sape te namque Domine persecuti sunt, saepius in te blasphemiarum tela contorserunt, ac potissimum in transubstantiationem. Sed non est haereticus, quod amplius de opere hoc diuino, ac penitus admirabili, deque veritate Sacramenti huius dubitetis: accedite, & videte, aperite oculos vestros, ac discussa caligine, videbitis, conuiuium, quod hodie à Christo in deserto paratur: conuiuium Eucharistici, quod quotidie in Ecclesia fidelibus exhibetur, veram figuram esse: Conuiuium inquam, regii, digni vt in eo anima & ipsi Angeli epuletur: conuiuium de quo Ecclesia canit: *O Sacrum conuiuium in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis eius, & mens impletur gratia!* Conuiuium in quo anima reficiuntur: in quo corpus CHRISTI cibus & ferculum est; sanguis eius, potus; altare, mensa; Angeli, ministri; Sacerdos, ipse oeconomus: in quo non nisi de passione inter conuiuantes est sermo.

Plutarch. in
Anton.
Splendidū
epulum
Cleopatraz.

Exod. 18.
Num. 13.
Ios. 15.

Taceat iam superbas Cleopatraz epulas, & cœnam antiquitas, in quam duæ gemmæ ducentis quinquaginta coronatorum millibus aestimatae, inductæ sunt, & conuiuæ Antonio propositæ. Conuiuium namque quod Christus quotidie in Ecclesia exhibet, multo sumptuosius ac splendidius est: illuc enim eius infertur diuinitas, & simul humanitas, duæ maximi pretii gemmæ, cœlestes plane ac valoris infiniti. Et sane de huiusmodi conuiuio, aut de aliquo quod eum eo comparari queat, neminem vestrum putem vniquam legisse, vel fando audiuisse. Amplum quidem & splendidum conuiuium fuit, cum quadraginta annorum spatio cœlum Israelitas manna suauissimo in deserto pavit: at multo admirabilius est, populum Christianum atque adeo omnem fidelium cœtum, iam à mille quingentis & amplius annis, in deserto mundi huius, ipso sacratissimo Iesu Christi cor-

pore, in sacro Eucharistiaz conuiuio refici & pasci, cibum tamen non consumi.

Refert Antoninum Getam Cos. Romanum Spartianus, ita nonnunquam conuiuium instruere solitum, vt tot missus, & in singulis missibus tot fercula infertentur, quot Alphabetum literas contineret, velut in quo anser, aprugna, anas, item pullus, perdis, pauo, porcellus, piscis, perna, & quæ in eam literam genera eduliorum caderent. At longe splendidius ac luculentius epulum est, quod in Sacramento Altaris exhibetur: in quod missus iuxta seriem & Alphabetum, gratiarum inferuntur: primo namque octo Beatitudines, deinde sancti Spiritus dona, mox virtutes cardinales, ac Theologicae: aliquando post gratiæ gratis datae, ac postremo etiam gratiæ gratum facientes apponuntur, o vere præclaros missus, ac diuina fercula, o vere sacrum conuiuium!

Iulius Cæsar Dictator cum post domitum Pompeium, Romam victor ac triumphans iugressus esset, ac solus iam in vrbe dominaretur, vt populo Romano opulentiam ac splendorem ostenderet, epulum publicum dedit, in quo viginti mensarum millia ferculis lectissimis instructa fuere, simulque in populum infinitam auri vim velut missile sparsit, nolite, obsecro, splendorem & pompam Dictatoris huius tantopere demirari. Christus sane mains & magnificentius multo epulum dedit. Hic namque vniuerso terrarum orbe sub imperium redacto, conuiuium instruit Eucharisticum, non quidem pop. Rom. sed omnibus qui in mundo reperiuntur mortalibus: hic plurimas & varias mensas exquisitissimis ac lectissimis epulis refertas videbis: mensas nempe in cœlo ad reficiendos Angelos, qui non minus de huius Sacramenti communiōe, quam ipsi homines, participant, mensas in purgatorio, pro animabus illic distentis qui huius Sacramenti beneficio etiamnum gaudet: mensas in Oriente pro Abyssinis, Maronitis, Syris, Ethiopibus, aliisque plurimis qui venerabile Sacramentum hoc adorant: mensas in Occidentale, mensas in Septentrionali ac Meridionali plaga, in Africa & Asia: mensas apud ipsos

Cæsar.
Rom. epuli
dedit in quo
viginti duo
mensarum
millia parata
erant.

Racob. lib. 1.

Ant.

Antipodas, mensas denique per vniuersum terrarum orbem, exclamare igitur mihi liceat, ô sacrum ac splendidum conuiuium! Deinde vt amplius magnificentiam suam & opulentiam demonstraret, infinitas quotidie gratias, in conuiuas, præter epulû ipsum confert.

Isid. li. 7. Idem Sabellicus refert, quod magis ad-
huc miremur, plebeio cuidam Græco, cui
nomen Pythius, & patria Celene, quem De-
mocriti Philosophi patrem esse aiunt: tan-
tas fuisse opes & facultates, ac tantum animi
totum vt Xerxis exercitum, duodecies cen-
tenis hominum millibus constantem, ad
prandium inuitaret ac laute exciperet: quin
& regi inde abeunti quadringentas auri my-
riadas, ac bis mille talenta argenti dedisse,
dixisseq; satis sibi adhuc prouentum ad vi-
tæ sustentationem reliquum esse, ac se, his
etiam ablati, diuitem adhuc posse appellari.
Epulum autem hoc regale, quod Christus
quotidie exhibet, multo sane opulentius ac
sumptuosius est: ipse enim iam à tot annis
omnem Angelorum exercitum, & ingentem
illum hominum cœrum pauit, & mensa sem-
per instructa manet.

Dan. 7. Daniel Propheta Angelorum regis huic
mensæ assistentium & ministrantium nu-
merum volens subducere, ait: *Millia millium*
ministrabant ei, & decies centena millia assis-
tabant ei. Ioannes porro inuitatos dinumerare
non valens, præ stupore cõstematus scribit;

Apoc. 7. *Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo*
poterat. Confert deinde Rex post sumptas
epulas, omnibus & singulis, singulare illud
& eximium donum, beatitudinem videlicet
æternam; quod omnia dona longe antecel-
lit: & quatuor ad hæc talenta addit impassi-
bilitatem, agilitatem, subtilitatem, & cor-
poris membrorumque omnium claritatem,
qualitates inquam, gloriam cœlestem sem-
per solitas comitari. Dauid Propheta magni-
ficum hunc & regium apparatus admira-
tus ait, nihil vnquam aut excellentius aut
diuinius Deum fecisse, vel etiam facere pos-
se; *Memoriam fecit mirabilem suorum miseri-*
cors & miserator Dominus, escam dedit timen-
tibus se.

Potens ille Assuerus, qui alio nomine
Tom. 1. Bessai Quadrage.

Artaxerxes, Persarum Rex, qui in centum & *Esib. 1.*
viginti septem provincias imperium habe-
bat, magnificum & opiparum olim in Susis
conuiuium parauit, ad quod omnes regni
Satrapas & Dynastas inuitauit: quod sex
ferme mensibus durauit. Sed summus ille
Assuerus, Rex ille cœlestis maius sane quid
præstitit, quando epulam illud Eucharisti-
cum parauit, ad quod omnes homines &
Angelos, velut regni sui Principes inuita-
uit: quos ibi lectissimis ferculis refecit: hoc
porro conuiuium iam à mille sexcentis an-
nis incepit, & ad mundi usque finem perse-
uerabit. An non hoc vere regium conuiuium
videtur, Auditores, aut simile vnquam vi-
disse vos meministis? an non ter & amplius
felices vos dicere licet, qui ad ipsum à pa-
trifamilias estis inuitati? *Venite ad me omnes* *Matth. 11.*
qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam
vos.

Quare agite Christiani, ad hoc conui-
uium festinate, ad sacram communionem, *Ioan. 6.*
ad sacrosanctæ Eucharistiæ sumptionem *Effecta sa-*
properate: hic nempe animæ, quæ inopes *cræ Eucha-*
sunt meritis, multas sibi diuitias acquirunt, *ristiæ.*
& sufficienter ditantur: hic enim secundum
Apostolum omnes Thesauri sapientiæ &
scientiæ Dei reconditi sunt: Hic manduca-
tur panis, qui sapientibus vitam immortalem
ac perpetuam elargitur: nam *qui manducaue-*
rit ex hoc pane, viuet in æternum. Hic est sacer
ille Angelorum panis, qui vos, vbi sumpte-
ritis, beatos efficit. Hic est Angelicum illud
manna, quod suauitate sua iam à s. annorum
millibus vos mirum in modum recreat. Hic
est panis ille, ô animæ purgandæ, qui vos
consolidat, qui patientiam & spem mediis
in flammis, inter supplicia & cruciatus sup-
peditat: Hic est ille panis, viatores, qui vobis
animum suggerit, ac pusillanimitate sublata
aduersus hostes audaces & demonibus for-
midolosos reddit. Hic est ille panis, quem
vos hæretici execramini & odistis: ille deni-
que panis, qui vos, ô diaboli, ad rabiem &
furorem conuertit.

Hoc nempe est magnum illud ac mirabi-
le conuiuium, quod hodie in deserto para-
tur, cuius vt participes reddi queamus, imi-
tandus est ardens illius populi feruor, & pic-
Ecc 125:

tas; triduo Christus sequendus est: per quod triduum tres poenitentiae partes, contritio, confessio & satisfactio denotantur. Transcundum deinde est mare poenitentiae, super duram discumbendum est, ecce humilitatem. Substernendum est foenum pedibus, & effrenis illa caro subiuganda, (*omni* namque *caro foenum*) ecce mortificationem, ac mundi contemptum. Turbae quidem ad conuiuium hoc admittuntur, sed dignas sese meritis, ac dura subeundo reddidit. Quid igitur te par est facere Christiane, quando non amplius ad figuram, sed ad rem ipsam accedis: & non amplius in deserto, sed in templo: qualem praeparationem tam pretiosi cibi sumptio requirit? quam diligentem excussionem, quam accuratum exigit examen? Si vasa, in quibus manna colligebatur, Deus esse voluit aurea: an non igitur anima, in qua non ipsum manna, sed is qui per manna praemonstrabatur, reponendus est, auro charitatis intrus & foris exornari debet?

Exod. 19.
Insignes
allegoriae.

Centum anni in construenda arca, in quam sese Noe cum suis recipere diluuii tempore debebat, insumpti fuere. Anima mea, cum conscientia tua arca esse debeat, in qua sese verus ille Noe CHRISTVS recipere debet, quanto quanto tempore in ea per poenitentiae opera fabricanda occupati te par est? Septem annos Salomon in templo construendo impendit, in quo Decalogi tabulae & arca Testimonii erant collocandae. Tibi vero anima, cum conscientia tua in magnificum templum praeparanda sit, in quo non tabulae legis, sed, ipse legislator commorabitur, quantum temporis in eo construendo infundendum est? Si Virgines, quas in Regis

4. Reg. 6.

Essb. 1.

Assueri conspectum aliquando venire oportebat, anno integro in conclauis inclusa tenebantur, quo venustatem & gratiam faciei compararent, ut cum in Regis conspectum prodeundum foret, gratia coram eo reperta ad eius concubitum admitterentur, quanto vos tempore o animae, procul à mundi tumultibus ac turbis seclusae, remanere deberetis, nulli alii operam rei dantes quam interiori animae pulchritudini parandae, ut coram magno illo Assuero gratiam, quan-

do illi sistendae eritis, repetire possitis?

Et sane, si vos ipsos ad hunc modum praeparaueritis, quinque etiam panibus cum turbis haece saturabimini, hoc est, quinque Christi vulneribus, ac duobus pisciculis, duabus nempe, quae in eo sunt naturis. Pisciculis, inquam, qui in mari hoc incarnationis, vel in mari illo gratiarum, gloriosa scilicet Virgine ac Matre Maria, si ita intelligere vultis, aut si malitis, in mari huius mundi, natarunt. Tanta porro magnificentia, tanta lautitia ac tanta superbia excipiemini, ut anima vestra plene saturanda sit, voluntas vestra reficienda, intellectus illuminandus, sensualitas hoc cibo gustato temperanda, & concupiscentia refraganda. An non tu quinque hominum millia saturabuntur! At nondum hic finis, supererunt vobis etiam duodecim fragmentorum cophini: ipsa scilicet peccatorum remissio, gratiae acquisitio, Dei amicitia, eecretes: poenae apud inferos tolerandae in purgatorii poenam commutatio, pax & tranquillitas conscientiae, Spiritus paracliti consolatio, ecce sex: carnis mortificatio, malarum consuetudinum & habituum prauorum exterminatio, gratiae argumentum, ecce nouem: integra vitae emendatio, magna ad benefaciendum promptitudo, ac denique aeterna ac coelestis gloria. An non 12. cophini haec esse videntur: annon illae egregiae ac mirabiles reliquiae sunt, quae ab hac mensa colliguntur?

Quid quis
que panes
pisciculis
signent.

Quid
cophini
significent.

O magnifice ac potentissime Princeps, qui sumptuosum hoc, & opiparum epulum praeparasti, atque id ipsum quotidie fidelibus tuis exhibes: conuiuium, inquam, quo nullum splendidius aut opulentius unquam extitit; aut existet: hanc nobis, obsecro concede gratiam, ut quandoquidem in nostri id ipsum gratiam praeparasti, magna cum animi demissione ad ipsum accedere, & ad harum imitationem turbarum mare tecum transire, te in deserto poenitentiae sequi, & foenum bonorum, dignitatum, mundanarumque voluptatum, pedibus substernere valeamus, quo humiliter, religiose ac pie in terram reclinati, gratiarum; benedictionum, deliciarumque quae in sacro hoc conuiuium digne manducantibus conferuntur,

partic-

participes effici mereamur. Deinde à te etiam obsecramus, vt animas nostras fame propemodum enectas, quæ iam triduo aut forsitan trimestri, ne dicam triennio, sacro hoc & cœlesti pane, & Sacrosancto Eucharistia conuiuiis abstinuere, & eo frustrata sunt, enutrias: operientes hic interim, donec ad aliud illud epulum, quod post hoc in æterna beatitudine sequi solet, inuidentur, ad quod nos Pater, & vnigenitus eius Filius, ac sanctissimus Spiritus perducere dignetur. AMEN.

FER. II. POST DOMIN. IV.
QVADRAGESIMÆ.

Partitio.

- I. In Deum cadere iram.
- II. De templis Dei cultui construendis.
- III. De antiquitate vsus templorum, ac vniuersalitate.
- IV. De ementibus ac vendentibus in templo.

Prope erat Pascha Iudæorum, & ascendit Iesus Hierosolymam, & inuenit in templo vendentes. Ioan. 2.

FIGVRA.

Num. 15. **C**VM magnus ille Phinees, Eleazari filius, Aaronis summi Sacerdotis nepos, honoris Dei ac castitatis zelo incensus, impudentem Zambri cum Madianitide in conspectu totius multitudinis, magno diuinorum præceptorum contemptu, ac totius populi scandalo, fædo concubitu commiseri videret: gladium arripuit, ac zelo feruens vtrumque in locis genitalibus vindicæ manu in flagranti delicto confodit. Quod factum diuinæ maiestati in omnem populum exacerbata adeo complacuit, vt ei Sacerdotis dignitatem in æternum sese daturum sponderit. Quem zelum cum ac curatius inuicior, exprimere mihi aliquatenus zelum CHRISTI Redemptoris nostri videtur.

quem hodiernum Euangelium magnopere deprædicat: cernimus quippe hic non Eleazari, sed filium Dei vnigenitum, non ipsam Phinees, sed Iesum Christum: honoris & gloriæ paternæ zelo ardentem. (cum non Zambri, sed plurimos Iudæorum publice fornicantes, aut potius magna cum ignominia templi sanctimoniam profanantes videret) furore quodam sancto agitarum, & flagello è funiculis contorto, gladii loco in manus accepto, eosdem inuadere ac templo pellere. Vt porro pro dignitate iram tuam & furorem Domini explicare possimus, sancti Spiritus auxilium, per tuas ô gloriosa Virgo preces enixe postulandum est, quate vnanimis legamus:

AVE MARIA.

Non recte, mea quidem sententia, opinati sunt Stoici, cum magnanimum aliquem dicebant & omnibus numeris absolutum virum ex-Stoici Deum primere cupientes, eundem DEVM quem nunquam dam appellare non sunt veriti: & dum in irasci summum illud Numen, æternum illum Spiritum, amorem quidem & pietatem clementiamque non vero iram, furorem & vindictæ appetitum cadere posse asseruerunt; Si enim inquebant, Deus mutari non possit, & nullis affectibus moueatur, si denique Ens est vnde quaque perfectissimum: quis tanta futurus est impudentia, vt affectibus prauis, passionibusque quæ inter peccata mortalia etiam locum occupant, vt est ira, & excaudescencia, dicat concuti & commoueri? Modeste, ac ne quid nimis, ô Philosophi, non attigistis, mihi credite, scopum: at ipsi Prophetæ melius rem attigerunt, & videntes viderunt multo vobis acutius, eum scilicet oculos Dei iræ flammantes, & eius faciem furore concitatam toties nobis descipserunt.

Multo profundius ac vetius Moses philosophatus est, cum Deum velut iratum alloquens, his eum verbis compellauit: *Quiescat ira tua. Et esto placabilis super nequitia populi tui.* Melius quoque Psalmista, dum ait, *Domine ne in iurore tuo arguas me.* Et Prophetæ Zachariæ: *Effunde iram tuam.*

Ecc 2

ingen-